

**JU Služba za zapošljavanje
BPK Goražde**

FOTO: Julian Nyča, CC BY-SA 4.0

SLOBODNA RADNA MJESTA U BOSANSKO-PODRINJSKOM KANTONU 2020. GODINA

Finansira
Evropska Unija

**UNAPREĐENJE ISTRAŽIVANJA
TRŽIŠTA RADA**

Naziv projekta:	„Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unapređivanjem metodologije istraživanja tržišta rada“
Projekt ref. broj:	EuropeAid/140152/DH/SER/BA
Datum potpisivanja ugovora:	3.7.2020.
Ugovor br:	2020/417-153
Početak projekta:	1. septembar 2020.
Adresa:	La Benevolencija 8, Sarajevo, BiH
Naslov izvještaja:	Analiza oglašanih slobodnih radnih mjesta putem Službe za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona u toku 2020.godine
Autor (i):	Ljiljan Veselinović, Ranko Markuš
Datum:	29.oktobar 2021

Ovaj izvještaj je izrađen uz tehničku podršku projekta „Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unapređivanjem metodologije istraživanja tržišta rada“, koji finansira Evropska unija i provodi konzorcij NIRAS IC Sp z oo, GOPA Worldwide Consultants, GOPA mbH Njemačka i Zavod za zapošljavanje Republike Francuske.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

(C) 2021 European Commission

SADRŽAJ

Uvod	7
Struktura privrede	8
Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta u BPK u toku 2020. godine	10
Podjela oglašanih slobodnih radnih mjesta po vrsti poslodavca – javni i privatni.....	10
Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta po mjesecima i tipu oglašivača	11
Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta i broj traženih radnika po općinama	12
Tražena zanimanja	13
Zaključci i preporuke	15

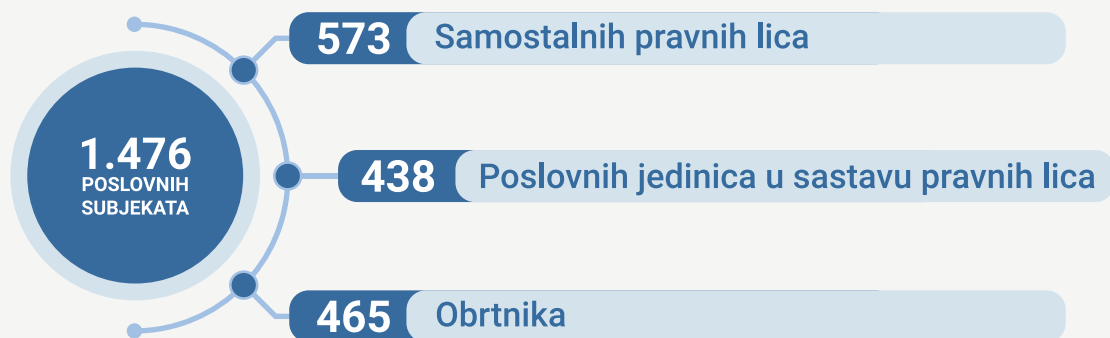

UVOD

UVOD

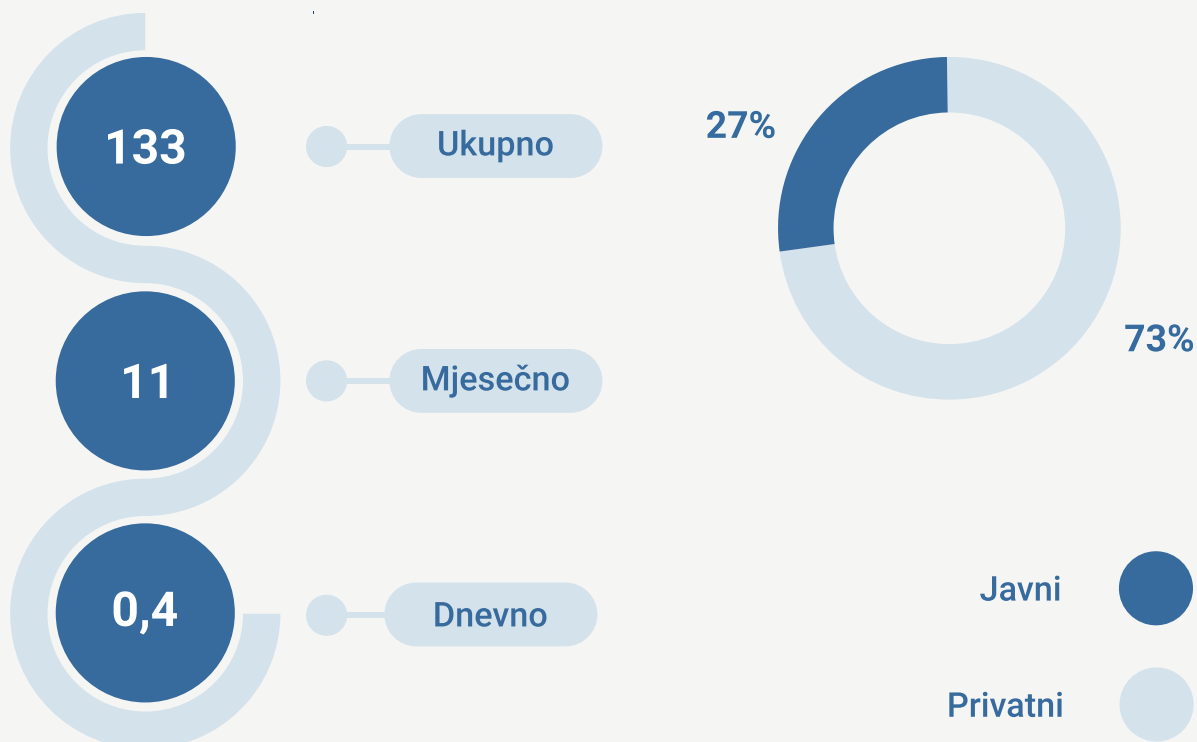
SLOBODNA RADNA MJESTA U BPK PUTEM SLUŽBE ZA ZAPOŠLJAVANJE U TOKU 2020. GODINE.

STRUKTURA PRIVREDE

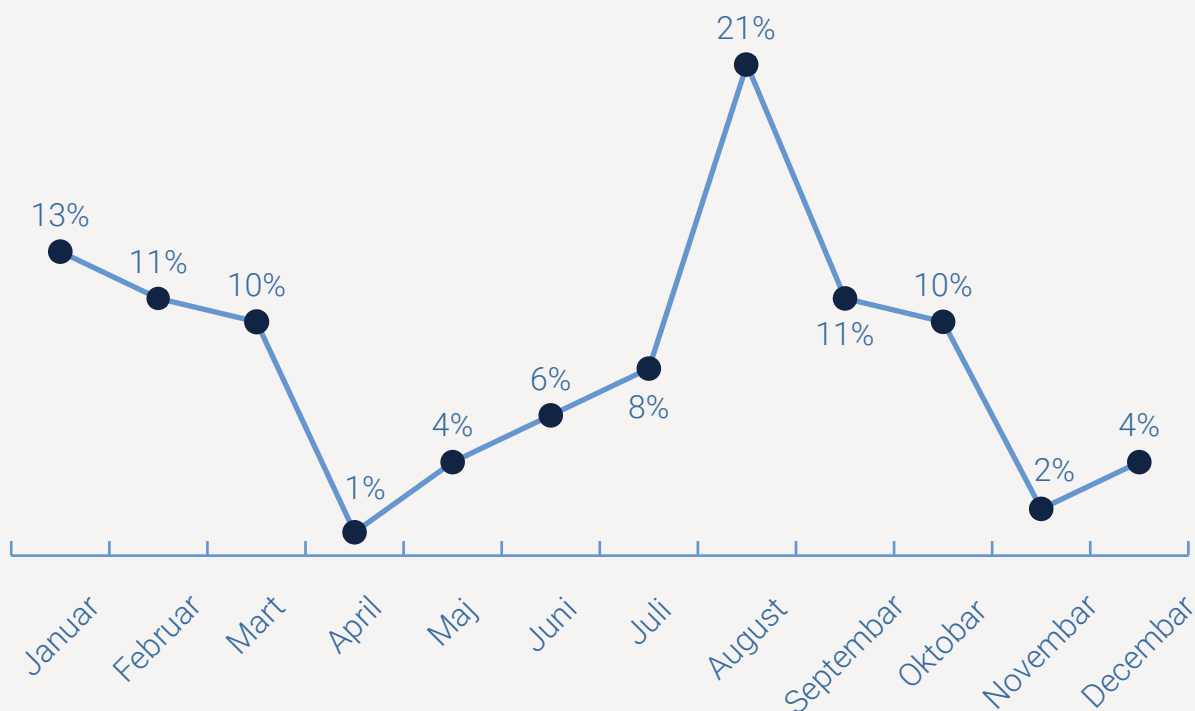
OGLAŠENA RADNA MJESTA U 2020. GODINI

OGLASI PO SEKTORU

UVOD

OGLAŠENA RADNA MJESTA PO MJESECU U 2020.GODINI

OGLAŠENA RADNA MJESTA PO OPĆINAMA

94.74%

4.51%

0.75%

Goražde

Prača

Ustikolina

NAJTRAŽENIJA ZANIMANJA

Čistač

Konobar

Šivač

Obučar

Medicinska sestra / tehničar

UVOD

Potreba za konsolidacijom informacija o objavljenim radnim mjestima se posljednjih par godina navodi kao prioritet Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu.

U Izvještaju o Bosni i Hercegovini za 2019. godinu¹ navodi se da BiH nema centralnu bazu podataka kao preduslov za priključivanje EURES - Evropskoj mreži za saradnju službi za zapošljavanje. Navodi se da je neophodno da se sa informacijama koje se objavljuju putem javnih službi za zapošljavanje konsoliduju podaci, odnosno kreira jedna tačka na kojoj bi sve te informacije bile dostupne. Na taj način bi se objedinili podaci o potražnji za radnom snagom.

U Izvještaju o Bosni i Hercegovini za 2020. i 2021. godinu uz dokument Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija (Saopštenje o politici proširenja EU-a)², u poglavlju 5., „Sposobnost preuzimanja obaveza članstva“, vezano za poglavlje 2 „Sloboda kretanja radnika“, navedeno je da u izvještajnom periodu nije postignut nikakav napredak vezano za izradu cjelodržavne baze podataka o slobodnim radnim mjestima.

Ovo pitanje je ostalo jedno od rijetkih neusklađenih u okviru radne grupe za slobodno kretanje radnika (Acquis poglavlje 2).

S ciljem realizacije ovog zadatka projektni tim je u saradnji sa službama za zapošljavanje prikupio raspoložive podatke o slobodnim radnim mjestima koje su poslodavci dostavili javnim službama za zapošljavanje. Postoji tek nekoliko službi koje su bile u mogućnosti da dostave pregled objavljenih oglasa za navedeni period, dok druge to nisu bile u mogućnosti mahom zbog tehničkih problema sa kojima su suočene u procesu prikupljanja, obrade i pohranjivanja oglasa. Ova analiza se fokusira na jednu kantonalnu službu – Službu za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona, koja se može koristiti kao primjer dobre prakse u Federaciji BiH.

Ovaj izvještaj je nastavak istraživanja tržišta rada, koje je u svojoj prvoj fazi bilo baziran na anketiranje poslodavaca za potrebe kreiranja dokumenta istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021.

Za razliku od Republike Srpske, u Federaciji BiH ne postoji konsolidovana baza podataka o oglašenim radnim mjestima, te, kako bi se napravio napredak prema EURES platofmi i preporukama EU, prevashodno je neophodno da se oglašena radna mjesta konsoliduju na nivou Federacije BiH. Tehnički preduslovi za konsolidaciju postoje, odnosno uspostavljen je Jedinostveni informacioni sistem, u koji se još uvijek ne unose oglasi ili se ne unose u adekvatnoj mjeri.

1 Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu i Vijeću. „Mišljenje Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji“. Brisel, 29.05.2019. COM(2019) 261 final

2 RADNI DOKUMENT OSOBLJA KOMISIJE
Izvještaj o Bosni i Hercegovini za 2020. uz dokument Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija Saopštenje o politici proširenja EU-a za 2020

STRUKTURA PRIVREDE

U BPK je zaključno sa 31.12.2019. godine bilo registrovano 1476 poslovnih subjekata, čija je struktura:

- Samostalnih pravnih lica 573,
- Poslovnih jedinica u sastavu pravnih lica 438,
- Obrtnika 465.

Na 1000 stanovnika u BPK dolazi 64,1 preduzeća, što je za 1,6 manje od prosjeka za FBiH. U odnosu na ostale kantone u FBiH, u BPK je najmanji broj pravnih lica (0,9% u odnosu na ukupan broj pravnih lica u FBiH), kao i najmanji broj obrta (0,9% u odnosu na ukupan broj obrtnika u FBiH)¹.

Goražde se može smatrati dominantno industrijskim gradom. Na području grada Goražde ukupno industrijsko zemljište poslovnih zona iznosi gotovo million kvadratnih metara. Najveća površina industrijskog zemljišta u BPK je na području grada Goražda. Poduzetničke zone su: „Pobjeda“ (501.937 m²), „Vitkovići“ (236.123 m²), „Bekto Goražde“ (45.061 m²), „Splavište“ (72.975 m²), a u planu je izgradnja još jedne industrijske zone „Haldište“ (129.743 m²).

Općina Pale-Prača ima planove za osnivanje poslovne zone „Vinčica“, ali su za njeno osnivanje još uvijek neriješeni odnosi sa Ministarstvom odbrana BiH. Postoji Odluka Vlade Federacije BiH o davanju bivše kasarne “Hrenovica” na privremeno korištenje općini Pale od 13.09.2018. godine, međutim nema značajnijih pomaka u razvoju ove poslove zone.

Prilikom ispitivanja tržišta rada u Federaciji BiH 2020./2021., Federalni zavod za zapošljavanje je, na osnovu master uzorka od oko 10.000 poslodavaca dobivenog iz Porezne uprave Federacije BiH, došao do stratificiranog slučajnog uzorka, koji čini 1.288 poslodavaca registriranih u Federaciji BiH koji su imali pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i koji redovito izmiruju obavezne poreze i doprinose. Ova veličina uzorka, za stepen pouzdanosti od 95%, daje rezultate u okviru margine greške od 2,54%.

Za Kanton Sarajevo je određeno 335 poslodavaca za anketiranje, što se može smatrati reprezentativnim uzorkom i na razini kantona. Ocjenjivanje kretanja na tržišta rada 2020/2021 je prema utvrđenoj metodologiji urađeno u periodu od 11.01.2021. do 29.01.2021. godine.

Ispitanici su uglavnom bili vlasnici poduzeća (35,8%) ili članovi menadžmenta (29,6%). Ove dvije grupe ispitanika popunile su upitnik za 65,1% poslodavaca, što je svakako zadovoljavajući procenat iz ugla istraživanja. Pored vlasnika i menadžera, anketari su informacije dobivali i od drugih osoba koje su bile kompetentne za pružanje adekvatnih odgovora. Npr. uposlenici koji rade u računovodstvu (15,4%), odjelu za ljudske resurse (13,4%) i druge funkcije (5,9%), poput sekretara, ovlaštenih lica za zastupanje, revizora, administratora i saradnika².

1 STRATEGIJA RAZVOJA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE 2021-2027. godine, januar 2021 godine.

2 Ibid.

Broj oglašanih slobodnih radnih mjestâ u BPK u toku 2020. godine

FOTO: Bjoertvedt, CC BY-SA 4.0

Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta u BPK u toku 2020. godine

U 2020. godini podneseno je ukupno 133 oglašanih slobodnih radnih mjesta kojim su putem Službe za zapošljavanje BPK poslodavci tražili radnike. Te 133 prijave su podnesene od 79 pravnih lica (preduzeće, institucija, ustanova ili udruženje) koja su tražila radnike, što ukazuje na jako mali broj poslovnih subjekata sa kojima je Služba za zapošljavanje u kontaktu.

Prosječan broj oglašanih slobodnih radnih mjesta iznosi oko 11 mjesečno, odnosno 0,4 dnevno. Važno je reći da je u toku 2020. godine broj zaposlenih radnika opao sa 7083 koliko ih je bilo 2019. godine na 6882 2020. godine.

Informaciju o ukupnom broju traženih radnika od strane poslodavaca nije bilo moguće automatski izvući, s obzirom da je u opisu radne pozicije negdje naveden broj radnika, a negdje nije. Međutim, broj traženih radnika je bez sumnje mnogo veći od broja prijava slobodnog radnog mjesta. Primjera radi, u oktobru 2020. godine traženo je 1000 osoba za radnu poziciju „aparaterke“ (UNIS GINEX d.d. Goražde).

Tabela 1. Ukupan i prosječan broj prijava slobodnog radnog mjesta i traženih radnika

Kategorija	Oglašena slobodna radna mjesta
Ukupno	133
Prosječno mjesečno	11
Prosječno dnevno	0,4

Podjela oglašanih slobodnih radnih mjesta po vrsti poslodavca – javni i privatni

Za izvođenje adekvatnih zaključaka o vrsti poslodavaca sa kojima Služba radi bilo je potrebno izvršiti određenu pripremu podataka. Kako nije bilo klasifikacije pravnih lica na javna i privatna, istraživači su pokušali izvršiti filtriranje podataka sa najmanjom mogućom greškom. Tako su sva pravna lica koja su u svom nazivu imala a.d., d.o.o. ili obrt, klasifikovana su kao privatna, dok su preduzeća koja su u svom nazivu imala dodatak javna ustanova, javna preduzeća, predškolske ustanove, opštine i slično klasifikovana su kao javno. Za preduzeća gdje je nedostajao opis ove prirode, korišten je Bisnode web servis s ciljem identifikacija pravnog statusa.

Problem sa kojim je analiza suočena je da je postojalo mnoštvo poslodavaca sa sličnim nazivima. Primjera radi, u nekim slučajevima nazivi ustanove su navedeni pod navodnicima, dok u drugim slučajevima nisu korišteni, ili su izvršene permutacije u određenim nazivima, sa ili bez dodatka i mjesta u kojoj poslodavac posluje. Takve unose je bilo potrebno srediti kako bi se mogla izvršiti analiza broja poslodavaca, te razvrstati ih po vrsti (javna ili privatna).

Kao što se može vidjeti iz analize, najveći broj oglasa i broj traženih radnika odnosi se na javni sektor (72,93%), koji imaju obavezu svoje oglase oglašavati putem Službe za zapošljavanje, pa možemo zaključiti da se «dobrovoljno» Službi javilo tek 36 poslodavaca.

Tabela 2. Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta i broj traženih radnih mjesta prema vrsti pravnog lica

Vrsta preduzeća	Broj	Procenat
Javna	97	72,93%
Privatno	36	27,07%
Ukupno	133	100,00%

Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta po mjesecima i tipu oglašivača

Značajan pad prijave slobodnih radnih mjesta uočljiv je nakon proglašenja pandemije COVID-19 u martu 2020. godine. Ipak, zanimljivo je da je najviše slobodnih radnih mjesta objavljeno je u avgustu 2020. godine (21%), što je generisala javna uprava sa 26 oglašanih slobodnih radnih mjesta.

Ovom trendu je mahom doprinio sektor Obrazovanje u kojem je broj radnika porastao sa 441 u 2019.godini, na 469 u 2020. godini¹. To su ciklična kretanja obrazovnog sistema prisutna u svim kantonima koji su bili predmet analize.

Tabela 3. Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta po mjesecima i vrsti preduzeća (privatna i javna)

Mjesec	Javna		Privatno		Ukupno	Procenat
	Broj	Procenat	Broj	Procenat		
Januar	15	15%	2	6%	17	13%
Februar	9	9%	6	17%	15	11%
Mart	7	7%	6	17%	13	10%
April	1	1%	0	0%	1	1%
Maj	3	3%	2	6%	5	4%
Juni	4	4%	4	11%	8	6%
Juli	8	8%	2	6%	10	8%
August	26	27%	2	6%	28	21%
Septembar	9	9%	6	17%	15	11%
Oktoabar	9	9%	4	11%	13	10%
Novembar	3	3%	0	0%	3	2%
Decembar	3	3%	2	6%	5	4%
Ukupno	97	100%	36	100%	133	100%

1 BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON U BROJKAMA, Federalni zavod za statistiku 2021. godine

Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta i broj traženih radnika po općinama

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta (94,7%) odnosi se na Grad Goražde a svega 5,3% na Praču i Ustikolinu. To nije iznenađujuće imajući u vidu osnovne socio-ekonomske parametre, po kojima Grad Goražde ima 20.153 stanovnika, Ustikolina-Foča 1.821 stanovnika, a Pale-Prača 804¹. Samim tim, najveći broj pravnih subjekata u kantonu registrovan je upravo u Goraždu, a Goražde jedino u kantonu ima razvijene poslovne zone.

Tabela 4. Broj prijava slobodnih radnih mjesta po lokaciji

Grad	Broj	Procenat
Goražde	126	94,74%
Prača	6	4,51%
Ustikolina	1	0,75%
Ukupno	133	100,00%

1 Presijek 30.06.2020.godine (Kantoni u brojkama 2021)

Tražena zanimanja

S obzirom da informacija o broju traženih radnika nije bila dostupna, sljedeća analiza prikazuje najčešće zanimanja koja su se pojavljivala u bazi podataka (sa frekvencijom većom od 1). Ova analiza služi samo kao okvir za razumijevanje traženih zanimanja jer nedostaje broj traženih radnika. Primjera radi, već ranije je navedeno da je jedan unos, radna pozicija „aparaterke“, potpuno izmijenio sliku traženih zanimanja u BPK, pa se može zaključiti da je to zanimanje bilo najtraženije u 2020. godini jer je jedan poslodavac u oktobru 2020. tražio 1000 radnika.

Tabela 5. Najtraženija zanimanja – broj pojavljivanja u prijavama potreba

Napomena: ne odražava broj traženih radnika

Zanimanje/radna pozicija	Broj pojavljivanja u oglasima
Čistač	15
Doktor medicine	12
Stručni suradnik	8
Medicinska sestra/tehničar	5
Kuhar	5
Radnik u proizvodnji	4
Domar	4
Poslovođa	3
Blagajnik	3
Rukovodilac	3
Vozač	3
Nastavni kadar	3
Kurir	2
Inspektor	2
Pripravnik	2
Komercijalista	2
Regler	2
Odgajatelj/pedagog	2
Koordinator	2
Konobar	2
Direktor	2
Pedijatar	2

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

FOTO: Julian Nyča, CC BY-SA 4.0

Zaključci i preporuke

U 2020. godini podneseno je ukupno 133 oglašanih slobodnih radnih mjesta kojim su poslodavci tražili radnike putem Službe za zapošljavanje BPK. Te 133 prijave podnijelo je 79 pravnih lica, što ukazuje na jako mali broj poslovnih subjekata sa kojima je Služba za zapošljavanje u kontaktu.

Najveći broj prijava potreba odnosi se na javni sektor (72,93%), koji imaju obavezu svoje oglase oglašavati putem Službe za zapošljavanje.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta (94,7%) odnosi se na Goražde a svega 5,3% na Praču i Ustikolinu. Bez obzira na takvu sliku, Služba nema značajniji prostor za razvoj usluga u druge dvije opštine zbog socio-ekonomske strukture i malog razvojnog potencijala.

Analizom cjelokupnog procesa rada Službe za zapošljavanje uočeno je da postoje značajni napreci posebno u području individualnog savjetovanja nezaposlenih lica, što uključuje i njihovo profiliranje. Neophodno je aktivnim mjerama zapošljavanja povezivati proces upravljanja i proces posredovanja, odnosno prijave potreba za radnicima. Posebno je značajno da se naprave procedure pružanja usluga vezane za prijavu potreba za zapošljavanjem radnika, posebno budući da su poslodavci zakonom obavezani da ih podnose.

Preporuke vezane za upravljanje bazama podataka o oglašanim slobodnim radnim mjestima su:

- Obrasci za unošenje prijava potreba ne propisuju obavezne unose, što je neophodno izmijeniti.
- Generalno obogatiti bazu podataka sa informacijama o broju traženih radnika, vrsti stručne spreme, tipu preduzeća (privatno ili javno), veličini i djelatnosti. Te informacije bi osigurale kvalitetniju analizu.
- Standardizovati unose preko padajućih menija kako bi se izbjeglo davanje sličnih naziva, posebno kod unosa zanimanja/radnih mjesta i naziva preduzeća.